

Dones de l'Hospitalet, agents de canvi social

Conxa Llinàs Carmona
M. Pau Trayner Vilanova
Juana Villazán Povedano
(Coordinadores)

Dones de l'Hospitalet, agents de canvi social

**Conxa Llinàs Carmona
M. Pau Trayner Vilanova
Juana Villazán Povedano**
(Coordinadores)

col·lecció/4
josefina gómez olivares

ceh
centre d'estudis
de l'hospitalet

© Conxa Llinàs Carmona, M. Pau Trayner Vilanova, Juana Villazán Povedano (Coordinadores)

© Centre d'Estudis de L'Hospitalet
Av. Josep Tarradellas, 44. (Espai Molí). 08901 L'Hospitalet de Llobregat
celh@celh.cat
www.celh.cat

Col·lecció/4 Josefina Gómez Olivares
Primera edició: maig de 2013
ISBN: 978-84-937806-3-0
Dipòsit legal: B-12.285-2013
Correcció: Immaculada Riera i Fonts
Producció: Ambar Comunicació, SL (ambar@periodistes.org)
Disseny de la portada: Creators

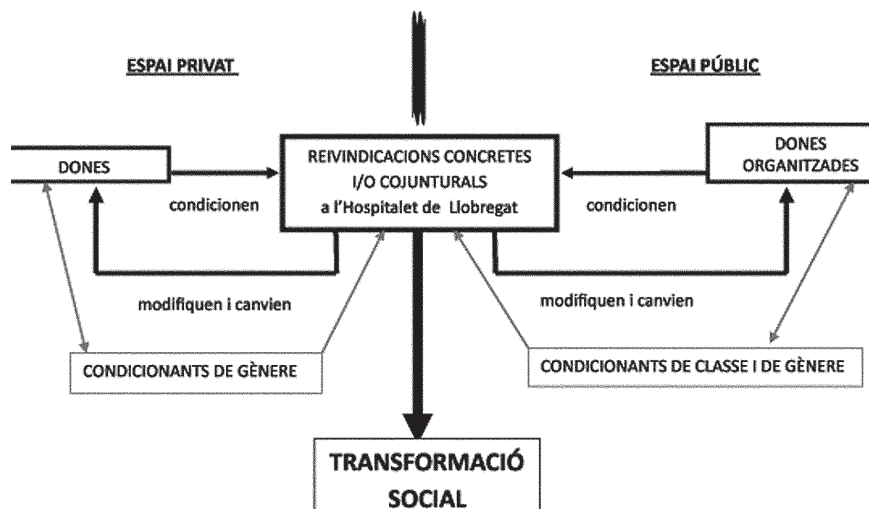
Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra ha de comptar amb l'autorització escrita dels titulars de la propietat intel·lectual, excepte en el que la llei preveu expressament al respecte. La infracció d'aquests drets pot ser constitutiva de delictes contra la propietat intel·lectual (art. 270 i seg. del Codi penal). Tots els drets reservats.

Sumari

1. Presentació	7
2. UNA MICA D'HISTÒRIA	9
3. DE QUINES DONES PARLEM?	19
4. ASSOCIACIONS DE DONES DE L'HOSPITALET	21
1970: Associació de Dones de Sant Josep. Seu: carrer Galvany ...	21
1973: Grup de Dones de Can Serra	22
1984: Grup de Dones de Santa Eulàlia	35
1988: Associació sociocultural Vivències	40
1992: Associació Eurodona	42
1995: Grup de Dones de la Maredeu de Bellvitge	45
1997: Associació de Vídues	47
1998: Grup de Dones del Centre	50
1998: Grup de Dones del Gornal	54
1999: Fòrum de Dones de l'Hospitalet	60
1999: Vocalia de la Dona de la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de l'Hospitalet	64
2002: Mujeres Pa'lante	65
2002: Associació Cultural Santa Eulàlia 2002	68
2004: ACAF (Associació catalana d'afectats/des de fibromiàlgia, fatiga crònica, síndrome de sensibilitat química múltiple) ..	69
2007: Grup de Dones Collblanc-Torrassa	76
2010: Candel'Hart, Bellvitge	82
2010: Grup de Dones C. Estudis de l' H. TEIXIM EL NOSTRE FUTUR	
2012: Vocalia de Dones Associació Veïns / Veïnes Sant Josep. Seu: carrer Ebre	85
5. TESTIMONIS	105
6. EXPRESSIÓ POÈTICA DE LES DONES	121
7. CONCLUSIONS	127
8. ADRECES DELS GRUPS DE DONES DE L'HOSPITALET	131

7. CONCLUSIONS

ESQUEMA DE TRANSFORMACIÓ SOCIAL DE L'HOSPITALET DE LL.

Les activitats i vida en els diferents grups i els testimonis personals ens donen material suficient per a afirmar com es va fent la vida de les dones i la seva transformació, incidint, al mateix temps, en la creació d'espais de nou color que donen força a la seva decisió com a dones que han après la importància del seu ésser i la força d'una llibertat desconeguda per elles fins aleshores.

Breu anàlisi

Com heu pogut veure, els testimonis que us hem ofert són un material molt ric que ens dóna informació sobre dones que han fet un procés en les seves vides per a assolir aquells drets que, amb la seva pròpia lluita, han fet possible crear espais dins la societat, els quals abans no existien.

Tenir sempre present els dos blocs estructurals que tenen lloc en la societat, l'espai privat i l'espai públic, possibilita mirar la transformació social als dos nivells.

Un i altre han quedat transformats gràcies a la presa de consciència de les dones que, a partir d'una vida molt marcada per l'estructura patriarcal, ha

128) DONES DE L'HOSPITALET, AGENTS DE CANVI SOCIAL

invisibilitat massa temps la seva actitud valenta per poder fer un món més just i paritari per als seus fills i filles i per a elles mateixes.

D'una vida viscuda només de cara als altres, pares, marit, i fills, han descobert que elles també existien.

a) ESPAI PRIVAT

Reorganitzen la pròpia vida

Un fet importantíssim que és la clau d'aquest creixement humà és "ATRE-VIR-SE" a tenir temps per a elles. Han vist que són capaces de fer-ho quan descobreixen una nova manera de viure. El temps per a elles els obre vers activitats de relació, cultura i lleure.

Trets feministes

El primer és saber qui són i, com a tal realitat, també tenen els seus drets enfront de la vida, ja que, si, per una part l'amplien amb nous éssers, per l'altra aquest fet no les ha d'esclavitzar, sinó que les ha de reorientar per fer que el fruit de la seva opció maternal no els obligui a renunciar a tenir contacte en els cercles socials en els quals s'hauran d'introduir els seus fills i filles. Per això, elles també han de conèixer la seva evolució i transformació a través dels temps i la tècnica.

Canvis en la vida familiar

Els canvis en la seva pròpia vida incideixen en una nova organització interna de l'espai familiar, de manera que, "SENSE DEIXAR LES SEVES OBLIGACIONS", puguin obrir-se a les activitats que enriqueixin la seva vida i la dels qui conviuen més a prop d'elles.

b) ESPAI PÚBLIC

Participació pública: Oci i cultura

Sense proposar-s'ho, s'obren a la participació pública tant amb el lleure com en la cultura.

Participació en grups que reforcen la seva identitat

La capacitat comunicativa que tenen les dones quan es troben amb altres dones els fa descobrir que moltes vegades els seus problemes no són personals, sinó estructurals, i per això mateix amb possibilitats de canvi o transformació que saben anar creant a partir de les seves activitats.

Activitats dels grups

Les activitats dels grups ens han donat informació d'allò que enforteix la seva autoestima i del que enriqueix la seva vida.

Aspectes que enforteixen l'autoestima

El fet de prendre consciència que la seva situació forma part d'un sistema que margina la dona i la menysvalora per poder sobreestimar la realitat masculina, fa que es vagin adquirint eines per a poder expressar, sense la crítica i el menyspreu, els seus sentiments, valoracions, gustos etc, tal com expressen frases com ara "tu no hi entens, d'això". Constatar que moltes dones amb el seu propi esforç han arribat a sentir-se amb possibilitats personals per fer allò que desitgen, i com el desig les transforma per dins i els dóna forces per actuar de cara enfora. Elles també són un ésser que cal estimar-lo, tenir-ne cura i ajudar-lo perquè arribi al total desenvolupament de les seves capacitats humanes.

Activitats que enriqueixen les seves vides

Descobreixen que treure barreres externes i internes, no estar tancades a casa i la comunicació els fa créixer; fer aquesta nova experiència, potser mai pensada per una d'elles però descoberta entre totes, és un estímul que enforteix la pròpia personalitat i, fins i tot, pot transformar-la en allò que, en el més íntim del seu ésser, havien somiat, desitjat i, potser sempre, rebutjat pel fet de creure's incapaces de ser d'una altra manera i poder anar forjant la seva pròpia manera de ser.

c) CONCLUSIONS D'INCIDÈNCIA EN EL CANVI SOCIAL

Voldríem que les conclusions fossin com espurnes de llum que ens il·luminessin per copsar tota l'amplitud i la força de les accions que fem les dones, les quals, amb els canvis de valors assolits, ens convertim en vertaderes agents de canvi social.

Del segle XXI, moltes vegades es diu que és el segle de les dones.

És veritat que en molts llocs en què mai no havíem arribat, ara hi som i ho fem bé.

Per això estem segures que juntes, teixint el nostre futur en l'àmbit de la nostra ciutat, ajudem a transformar positivament el món que ens ha tocat de viure.

Participació pública: Fan visible l'activitat de les dones

Encara que sigui difícil el reconeixement públic de les activitats de les dones com a participants en la realitat social i la seva incidència en els canvis globals, quan es parla de la seva incidència a nivell econòmic encara es fa més difícil, perquè voldria dir acceptar que les estructures econòmiques hegemòniques tenen marginada com a improductiva la meitat de la societat.

130) DONES DE L'HOSPITALET, AGENTS DE CANVI SOCIAL

Nosaltres, en el nostre treball de recerca entre els grups de Dones de l'Hospitalet, hem constatat que, si les organitzacions de dones a nivell social van incidint en la transformació de la societat pel fet d'obligar les administracions a donar solució als problemes de salut, habitatge, escola i lleure, és perquè moltes d'elles han participat, de joves, en les lluites reivindicatives dels seus barris, la qual cosa els ha servit ara per crear estratègies de cara a donar resposta a somnis que havien tingut per poder-se desenvolupar com a dones amb llibertat i organitzades en la ciutat on viuen.

Canvis de valors

El fet d'organitzar-se en associacions fa possible que vagin assumint el canvi de valors que moltes vegades han heretat de l'estructura patriarcal i queda clar que, quan són elles les que tenen l'última paraula, creen valors alternatius, espais igualitaris no jerarquizats i prenen les decisions per consens. Sempre hi ha un gran sentit de festa, són solidàries entre elles i també moltes d'elles pacifistes.

Superades les dificultats de la família, quan tenen ja els fills grans i "col·locats" descobreixen noves estructures possibles, menys anquilosades. S'ha de fer la feina, però quan la puguin fer, prescindint de formes impositives i creant-ne de participatives.

Com que els objectius són clars, es pot decidir per consens i sempre, entre totes, arriben allà on s'havien proposat.

Pel que fa a aquestes organitzacions, hi trobem dones de diferents formacions acadèmiques que han fet sorgir una manera d'actuar de la qual totes surten avantatjades. Es valoren les diferents capacitats i normalment es posen al servei del col·lectiu.

Sense adonar-se'n, van transformant el seu entorn amb una democràcia directa i participativa. Amb normalitat arriben a l'autodeterminació i la seva lluita porta a assolir una igualtat real entre totes.

Agents de canvi social

Tota aquesta activitat política i social sorgida de la voluntat de relacionar-se i avançar amb decisió vers unes realitats noves que facin possible un món més just i agradable, va impregnant el teixit social, que, a poc a poc, va creant i adquirint nous models de vida.